

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ ГЛИГОРИЋ против СРБИЈЕ

(представке бр. 75271/10 и 67112/11)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

26. новембар 2013. године

Ова пресуда је правоснажна, али може бити предмет редакторских промена.

У предмету Глигорић против Србије,

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Већа у саставу:

Paulo Pinto de Albuquerque, *председник,*

Dragoljub Popović,

Helen Keller, *судије,*

и Seçkin Egel, *вршилац дужности заменика секретара Одељења,*

после већања на затвореној седници одржаној 5. новембра 2013. године,

изриче следећу пресуду, која је усвојена на тај дан:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу две представке (бр. 75271/10 и 67112/11) против Републике Србије коју су Суду поднела, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) два српска држављанина, г. Милан Глигорић (у даљем тексту: „први подносилац представке“) и гђа Верица Глигорић (у даљем тексту: „друга подносиатељка представке“), 2. децембра 2010. године, односно 2. фебруара 2010. године.

2. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада“) заступао је њен заступник г. С. Царић.

3. Представке су 21. новембра 2011. године достављене Влади.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

A. Увод

4. Подносиоци представки рођени су 1952. године, односно 1954. године и живе у Мајуру.

5. Подносиоци представки су били запослени у предузећу „7. јули“ из Шапца (у даљем тексту: „дужник“).

Б. У вези са првим подносиоцем представке

1. Први круг поступака

6. Подносилац представке и дужник су 13. новембра 2006. године закључили поравнање пред Општинским судом у Шапцу, према ком је дужнику наложено да подносиоцу представке исплати одређене суме на име заосталих плата и трошкова поступка.

7. Подносилац представке је 29. децембра 2009. године поднео захтев за извршење горе наведене судске одлуке Општинском суду у Шапцу.

8. Суд је 31. децембра 2009. године прихватио захтев и издао налог за извршење.

2. Други круг поступака

9. Подносилац представке и дужник су 11. децембра 2008. године закључили поравнање пред Општинским судом у Шапцу, према ком је дужнику наложено да подносиоцу представке исплати одређене суме на име заосталих плата и доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

10. Подносилац представке је 7. јула 2009. године поднео захтев за извршење горе наведене судске одлуке Општинском суду у Шапцу.

11. Суд је 9. јула 2009. године прихватио захтев и издао налог за извршење.

В. У вези са другим подносиоцем представке

12. Подносилац представке и дужник су 21. јула 2006. године закључили поравнање пред Општинским судом у Шапцу, према ком је дужнику наложено да подносиоцу представке исплати одређене суме на име заосталих плата, доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и трошкова поступка.

13. Подносилац представке је 7. јула 2009. године поднео захтев за извршење горе наведене судске одлуке Општинском суду у Шапцу.

14. Суд је 9. јула 2009. године прихватио захтев и издао налог за извршење.

Г. Статус дужника

15. Дужник је 14. марта 2007. године приватизован.

16. Уговор о продаји дужника је поништен 10. јуна 2008. године зато што предметни купац није испунио своје уговорне обавезе.

17. После поништења приватизације дужника, 70% његових акција пренето је држави.

18. Како се чини из медијских извештаја, држава је у новембру 2009. године продала своје акције приватном предузећу.

19. Трговински суд у Ваљеву је 14. априла 2010. године отворио прелиминарни стечајни поступак против дужника.

20. Трговински суд је 1. децембра 2010. године прекинуо стечајни поступак против дужника зато што повериоци и дужник нису дали аванс за трошкове стечајног поступка.

21. Осим тога, суд је наложио пренос имовине дужника на државу.
22. Одлука је постала правоснажна 14. априла 2011. године.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

23. Релевантно домаће право изнето је у пресудама Суда у предметима *Предузеће ЕВТ против Србије* (број 3102/05, ст. 26 и 27., 21. јун 2007. године); *Марчић и други подносиоци представке против Србије* (број 17556/05, став 29., 30. октобар 2007. године); *Р. Качапор и друге подносиоце представке против Србије* (бр. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 и 3046/06, 15. јануар 2008. године, ст. 57-82); *Влаховић против Србије* (број 42619/04, ст. 37-47, 16. децембар 2008. године); *Црнишанин и други против Србије* (бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06, 1. јануар 2009. године, ст. 100-104); *Адамовић против Србије* (број 41703/06, ст. 17-22, 2. октобар 2012. године); видети такође *Маринковић против Србије* ((одлука), број 5353/11, 29. јануар 2013. године, ст. 26-29 и ст. 31-44).

ПРАВО

I. ЗДРУЖИВАЊЕ ПРЕДСТАВКИ

24. Суд сматра да би, у складу са Правилем 42 став 1. Пословника Суда, представке требало здружити, с обзиром на заједнички чињенични и правни историјат.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНОВА 6. И 13. КОНВЕНЦИЈЕ

25. Подносиоци представки су се жалили због пропуста Тужене државе да у потпуности изврши правоснажне судске одлуке у њихову корист. Они су се ослонили на чл. 6 и 13. Конвенције, који, у релевантном делу, гласе како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама ... има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона.“

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству.“

А. Допуштеност

1. Исцрпљеност домаћих правних средстава

26. Влада је тврдила да подносиоци представке нису исцрпели сва делотворна домаћа правна средства. Посебно, пошто су подносиоци представке морали знати какво је финансијско стање дужника они су морали покренути поступак извршења много раније без непотребног одуговлачења.

27. Подносиоци представке се са тим нису сложили.

28. Суд није убеђен да се протек времена од датума када је суд донео одлуку против државног субјекта и датума подношења захтева за извршење те одлуке може сматрати пропустом подносилаца представке да исцрпе сва делотворна правна средства. Он, према томе, одбацује тврдњу Владе.

*2. Компатибилност *ratione personae**

29. Влада је тврдила да се држава не може сматрати одговорном за дужника у конкретном предмету, који је посебно правно лице ван контроле државе.

30. Подносиоци представке се са тим нису сложили.

31. Суд је већ утврдио у упоредивим случајевима против Србије да је држава обавезна за дугове друштвених предузећа (видети, на пример, *Р. Качапор и друге подносиоце представке против Србије*, цитиран у горњем тексту, ст. 97-98., *Раишевић и Милуновић против Србије*, бр. 1789/07 и 28058/07, став 71., 31. мај 2011. године, и *Адамовић против Србије*, цитиран у горњем тексту, став 31.). Суд не види ниједан разлог да у конкретном случају одступи од те судске праксе. Према томе, ова тврдња мора се одбацити.

3. Закључак

32. Суд налази да ова представка није очигледно неоснована у оквиру значења члана 35. став 3. Конвенције и не налази ниједну другу основу да је прогласи недопуштеном. Она се, према томе, мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

33. Суд примећује да су подносиоци представке тражили извршење правоснажних судских одлука у њихову корист 7. јула 2009. године, односно 29. децембра 2009. године (видети ст. 7, 10 и 13. у горњем тексту). Ове одлуке, међутим, још нису извршене.

34. Суд примећује да се кашњење у извршењу пресуде може оправдати у посебним околностима. Кашњење, међутим, не може бити

такво да угрози суштину права заштићеног према члану 6. став 1. Конвенције (видети *Бурдов против Русије*, број 59498/00, став 35., ЕЦХР 2002-III). Штавише, „чињеница да је држава продала велики део својих акција у предузећу које је имала у власништву приватном лицу не би могла да ослободи државу од обавезе да измири дуг према пресуди који је настао пре продаје акција. Ако држава пренесе такву обавезу на новог власника акција...држава мора осигурати да ће нови власник испоштовати ове захтеве, садржане у члану 6. став 1. Конвенције и члану 1. Протокола број 1, да правоснажна, обавезујућа судска одлука не остане неизвршена на штету странке“ (видети *Solovuev против Украјине*, број 4878/04, став 21., 14. децембар 2006. године).

35. Суд примећује да је често утврђивао повреде члана 6. Конвенције у предметима који покрећу питања слична онима покренутим у предметном случају (видети *Р. Качанор и друге подносиоце представке против Србије*, цитиран у горњем тексту, ст. 115-116; *Црнишанин и други против Србије*, цитиран у горњем тексту, ст. 123-124., 13. јануар 2009. године).

36. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела ниједну чињеницу или уверљив аргумент који би га могао убедити да донесе другачији закључак у овом предмету. Према томе, дошло је до повреде члана 6. став 1. Конвенције.

37. Суд сматра да није неопходно да у околностима овог предмета разматра суштински исту притужбу према члану 13. Конвенције (видети, уз *одговарајуће измене*, *Кин-Стиб и Мајкић против Србије*, број 12312/05, став 90., 20. април 2010. године и *Solovuev против Украјине*, број 4878/04, став 25., 14. децембар 2006. године).

III. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

38. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.“

39. Подносиоци представке нису поднели захтев за правично задовољење. Сходно томе, Суд сматра да нема разлога да им се на рачун тога досуди било који износ.

40. Мора се, међутим, приметити да пресуда којом Суд утврди повреду Конвенције или Протокола уз њу намеће Туженој држави законску обавезу да не само плати заинтересованима износе досуђене на основу правичног задовољења, већ и да изабере, уз надзор Комитета министара, опште и/или, према случају, појединачне мере које ће се усвојити у домаћем правном систему да би утврђена повреда престала

(видети *Апостол против Грузије*, број 40765/02, ст. 71-73, ЕЦХР 2006-ХИВ, *Марчић и други против Србије*, цитирани у горњем тексту, ст. 64-65., и *Пралица против Босне и Херцеговине*, број 38945/05, став 19., 27. јануар 2009. године).

41. С обзиром на оно што је утврдио у конкретном случају, и без утицаја на било које друге мере које се могу сматрати неопходним, Суд сматра да Тужена држава мора осигурати извршење правоснажних домаћих одлука донетих у корист подносилаца представке исплатом сваком подносиоцу представке, из сопствених средстава, износа досуђених у наведеним правоснажним одлукама, умањено за износе који су можда већ исплаћени у вези са наведеним одлукама.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Одлучује* да представке здружи;
2. *Проглашава* представке допуштеним;
3. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 6. Конвенције;
4. *Утврђује* да нема потребе да разматра притужбу према члану 13. Конвенције;
5. *Утврђује*
 - (а) да Тужена држава треба да исплати сваком подносиоцу представке, из сопствених средстава и у року од три месеца, износе досуђене правоснажним судским одлукама донетим у њихову корист, умањено за износе који су можда већ исплаћени на основу наведених одлука;
 - (б) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке у законском периоду уз додатак од три процентна поена;

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 26. новембра 2013. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Seçkin Erel
Вршилац дужности заменика секретара

Paulo Pinto de Albuquerque
Председник